

30. godišnjica Društva

CroLASA,
nekad i sad

dr.sc. Maja Lang Balija
Zagreb, 18.12.2020.

Temelji za osnivanje Društva za laboratorijske životinje 1980.-1990.

- 1980. Hrvatsko društvo fiziologa (HDF) - osnivanje SEKCIJA ZA LABORATORIJSKE ŽIVOTINJE -voditeljica sekcije: dr.sc. Lidija Šuman - problematika u radu s laboratorijskim životinjama
- problemi: nestandardizirane životinje, nabava hrane, needucirano osoblje, neadekvatan smještaj, nedovoljna briga o zdravstvenom stanju životinja u uzgojima
- 1981. prvi popis uzgajališta lab. životinja u HR (*Period. biol. vol.83, 1981*)
- 1982. prvi popis srođenih životinja u RH
- 1986. Sekcija s početnih 20 članova broji 73 - prijedlog da se stupi u osnivanje Društva za laboratorijske životinje

Hrvatsko društvo fiziologa - 1. Simpozij o laboratorijskim životinjama

---

HRVATSKO DRUŠTVO FIZIOLOGA
Sekcija za laboratorijske životinje

ZBORNIK SAŽETAKA

- 1984. Medicinski fakultet, Zagreb
- "Prvi simpozij za laboratorijske
životinje" - 120 sudionika iz cijele
bivše Jugoslavije

1. SIMPOZIJ O LABORATORIJSKIM ŽIVOTINJAMA

Osnivanje Društva za laboratorijske životinje

- travanj 1990.- dobiveno rješenje o upisu Društva za laboratorijske životinje
- **14. lipanj 1990.** - osnivačka skupština - izglasan statut, izabrano predsjedništvo - dr.sc. Lidija Šuman, predsjednica, dr.sc. Višnja Radman, dopredsjednica, dr.sc. Zdenko Mrković, tajnik, dr. sc. Milivoj Škreblin, blagajnik
- Društvo počinje s izdavanjem svojeg glasila - "*Vijesti Društva za znanost o laboratorijskim životinjama*" - izlazi svake 2. godine

dr.sc. Lidija Šuman,
prva predsjednica Društva

Etički kodeks Društva

- 7.travnja 1993. Društvo sastavlja svoj ETIČKI KODEKS koji je usklađen s etičkim kodeksom Savjeta međunarodnih organizacija za medicinske znanosti (CIOMS) iz 1985.godine
- sastoji se od 10 načela koja se odnose isključivo na rad s laboratorijskim životinjama i njihovu etičnu upotrebu u istraživanjima

"Etičkim načelima određuje se pristup životinji kao živom biću čiji život treba poštivati kao dio sveukupnog života na Zemlji. Načela se odnose na laboratorijsku životinju, njezin zametak i razvojni stadij, u kojem je moguće odrediti stupanj nelagode ili boli koji šteti fizičkom i psihičkom životu živog bića."

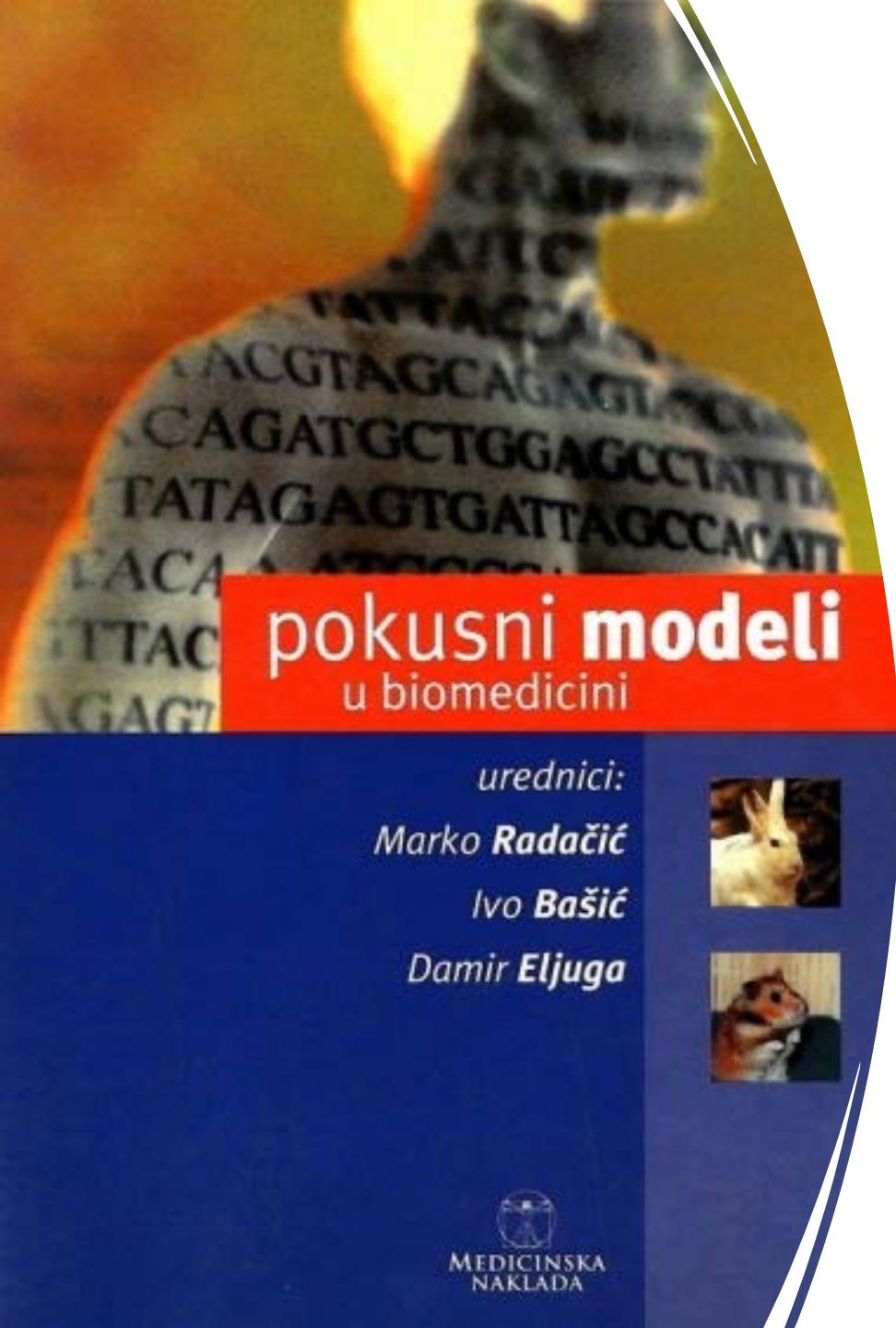
UPRAVA ZA VETERINARSTVO
I SIGURNOST HRANE

suradnje

- 1993. Društvo se na poticaj Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo uključuje u raspravu o donošenju Zakona o dobrobiti životinja - Sabor ga usvaja 1999. - čl.13 zaštita životinja za pokuse i druga znanstvena istraživanja - ta suradnja nastavljena je do danas
- 1994. uključuje se u Hrvatsko prirodoslovno društvo
- 1999. postajemo članom Međunarodnog komiteta za znanost o laboratorijskim životnjama (ICLAS)

1. simpozij Društva

- 1996. zajedno s IRB organiziran je 1. simpozij pod nazivom "Pokusne životinje u znanstvenim istraživanjima - Prvi hrvatski simpozij s međunarodnim sudjelovanjem"
- radovi sa simpozija objavljeni su u knjizi "Pokusni modeli u biomedicini, 2000 ur. M.Radačić, I.Bušić, D.Eljuga, Med.naklada

MEDICINSKA
NAKLADA

novi statut 1997. godine

Na temelju članka 11. Zakona o udrugama ("Narodne novine", broj 70/97 i 106/97), Skupština Hrvatskog društva za znanost o laboratorijskim životinjama (osnovanog 14.6.1990. kao Društvo za znanost o laboratorijskim životinjama, Zagreb i preimenovanog u sadašnji naslov 1. 6. 1994.) održana 17. 12. 1997. donijela je

S T A T U T HRVATSKOG DRUŠTVA ZA ZNANOST O LABORATORIJSKIM ŽIVOTINJAMA

Društvo za znanost o laboratorijskim životinjama
statutom mijenja naziv u
Hrvatsko društvo za znanost o laboratorijskim životinjama
(HDZLŽ)

Godišnja skupština 2000. godina

- prosinac 2000. - na Godišnjoj skupštini Društva izabrano - novo rukovodstvo - mr. sc. Jadranka Bubić Špoljar, predsjednica, Marija Komac, dopredsjednica, Maja Lang Balija, dr.med.vet. tajnica, dr. sc. Milivoj Škreblin, blagajnik
- 2002. - Društvo dobiva svoju prvu web stranicu i prvi službeni logo
- adresaru Društva iz god. 2006. popisano je 157 članova, mahom znanstvenika i istraživača u Hrvatskoj, uposlenih u istraživačkim centrima, u farmaceutskoj industriji, na fakultetima i u ostalim ustanovama gdje se koriste laboratorijske životinje

članstvo u FELASA

- 9 lipnju 2007. Chernobbio, Lago di Como (Italija) - Društvo postaje punopravni član FELASE (*Federal European Laboratory Animal Science Association*)
- dobiva svoju inačicu na engleskom jeziku: CroLASA (*Croatian Laboratory Animal Science Association*)
- ulazak u FELASU bio je od izuzetne važnosti za daljnji rad Društva jer su time ostvareni brojni novi kontakti
- članovi Društva tim članstvom ostvaruju mogućnost direktnog utjecaja na politike vezane uz nove EU regulative, koja stavlja naglasak na poboljšan etički pristup rada s laboratorijskim životinjama, s pravilima GLP (*Good laboratory practice*), sa SOPs (*Standard Operating Procedures*) s transgeničnim modelima životinja, upotrebom zebra ribica u toksikološkim istraživanjima, s novim manipulacijskim tehnikama i mikrokirurškim zahvatima, te s inovacijama, u smještaju i održavanju laboratorijskih životinja

provodenje edukacija -akreditirani tečajevi

2006. Sabor RH donio "Zakon o zaštiti životinja" u članku 32.

- članovi Društva angažiraju se oko uvođenja tečaja za edukaciju osoba koje rade s laboratorijskim životnjama i aktivno se uključuju
- Ministarstvo poljoprivrede (Odjel za dobrobit životinja) propisuje način registracije tečajeva sukladno preporukama i kriterijima FELASA-e - od 2011. godine do danas - 4 akreditirana tečaja:
  - Prirodoslovno-matematičkom fakultetu
  - Veterinarskom fakultetu, Sveučilišta u Zagrebu, kao i u
  - Fidelti d.o.o. za istraživanje i razvoj
  - Medicinskom fakultetu, Sveučilišta u Splitu.
- dvije kategorije tečaja:
  1. Kategorija 2. osposobljava osobe koje provode pokuse na životnjama, odgovorne osobe i voditelje nastamba
  2. Kategorija 3 osposobljava voditelje pokusa i njihove zamjenike.

2. simpozij

- 10. listopada 2014. godina Društvo je organiziralo svoj Drugi hrvatski simpozij s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom: „Pokusne životinje u znanstvenim istraživanjima”
- simpozij je održan na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu

knjiga sažetaka

- organizatori: Hrvatsko društvo za znanost o laboratorijskim životinjama, Biološki odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Institut Ruđer Bošković, Medicinski i Veterinarski fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod pokroviteljstvom grada Zagreba.
- glavne teme simpozija bile su:
  - transgenične životinje, životinjski modeli bolesti, patološka, patohistološka i toksikološka istraživanja na laboratorijskim životinjama, dobrobit životinja i alternativne metode.
  - okruglom stolu tema je bila Direktiva EU 2010/63.

Drugi simpozij
Hrvatskog društva za znanost o laboratorijskim životinjama
s međunarodnim sudjelovanjem

Pokusne životinje u znanstvenim istraživanjima

Zagreb, 10. listopad, 2014.

2nd Symposium
of Croatian Laboratory Animal Science Association
with international participation

Experimental animals in scientific research

Zagreb, October 10, 2014.

2015. godina novi statut i novo rukovodstvo

- na temelju novog Zakona o udrugama („Narodne novine”, br. 74/14), Društvo je izglasalo novi statut
- izabrano novo rukovodstvo - dr.sc. Maja Lang Balija predsjednica, dr.sc. Dubravka Švob Štrac, dopredsjednica, dr.sc. Sofia Ana Blažević, tajnica i Blanka Smolić, dr. vet. med., blagajnica
- rad Društva temelji se na organizaciji edukacijskih radionica koje bi bile nadogradnja zakonom propisanog Tečaja za osposobljavanje osoba koje rade s laboratorijskim životinjama, te je namijenjena posebice mladim istraživačima
- sve radionice su imale preporuku Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane
- Društvo započinje suradnju sa Slovenskim društvom za laboratorijske živali

CroLASA edukacijske radionice

- 2015. godine - prvu radionicu:
"Primjena 3R pristupa u radu s laboratorijskim životinjama"
22. i 23. listopad 2015. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskog instituta za istraživanje mozga (HIIM)
56 polaznika
- 2016. godina
"Predkliničko biološko oslikavanje (bioimaging)"
22. i 23. listopad 2016. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskog instituta za istraživanje mozga (HIIM) i Institut Ruđer Bošković
31 polaznik, nekoliko polaznika iz Slovenije

radionice nastavak

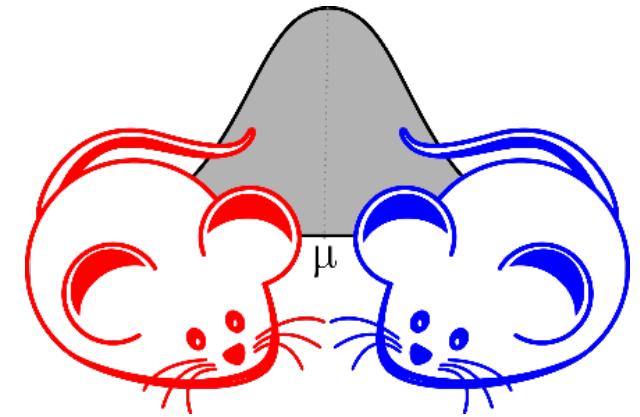
- 2017. godine:

"Kako prijaviti pokus na životinjama"

10. veljače 2017. Institut Ruđer Bošković
80 polaznika

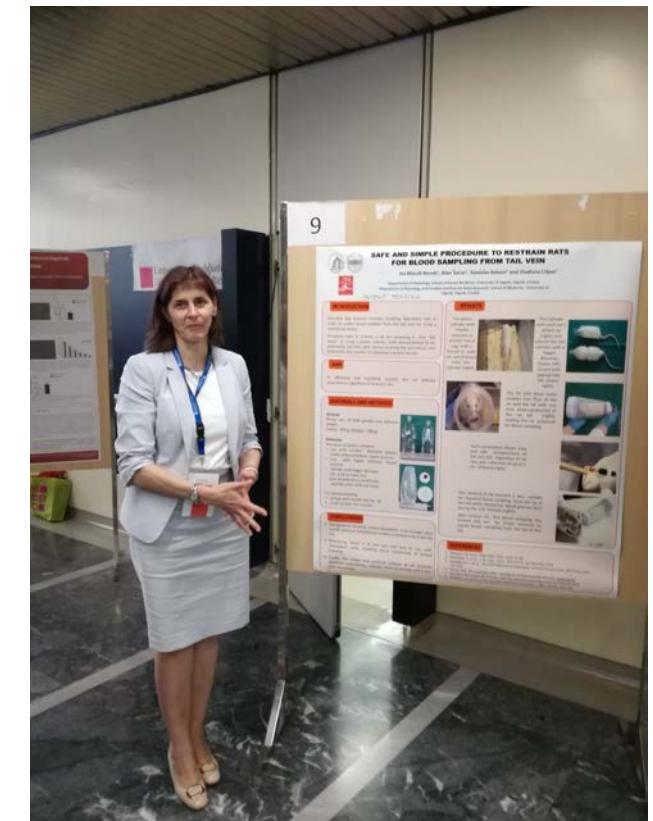
"Dizajn pokusa na životinjama"

19. i 20. listopad 2017.
Prirodoslovno-matematički
fakultet
33 polaznika

Suradnja sa Slovenskim društvom za laboratorijske živali (SLAS) -1. zajednički kongres

- radionica „Mikrobiološki i nutritivni standardi za laboratorijske glodavce” - 25. siječnja 2017. - Medicinski fakultet Ljubljani, Slovenija
- 3. SLAS kongres i 1. zajednički kongres SLAS i CroLASA – 15. i 16. lipnja 2017. – Medicinski fakultet Ljubljana, Slovenija – suorganizatorstvo FELASA
  - Radionica: „Procjena i klasifikacija patnje životinja u pokusu“ (The FELASA severity assessment/classification workshop) - David Anderson i David Smith

2018 godina

- odabir novog predsjedništva Društva:
dr.sc. Julija Erhardt, predsjednica,
dr.sc. Dubravka Švob Štrac,
potpredsjednica, dr.sc. Maja Lazarus
tajnica i Blanka Smolić, dr.med.vet.
blagajnica
- iste godine kreće organizacija 3.
simpozija; obilježavanje
obljetnice 40 godina postojanja
FELASA

3. simpozij

- 3. znanstveno-stručni simpozij Hrvatskog društva za znanost o laboratorijskim životinjama (CROLASA) i 2. zajednički skup CROLASA-e i Slovenskog društva za laboratorijske živali (SLAS) "POKUSNE ŽIVOTINJE U ZNANSTVENIM ISTRAŽIVANJIMA"
- Zagreb, 25. i 26. listopada 2018.
- Matica Hrvatska, Matice hrvatske 2, Strossmayerov trg 4, 10000 Zagreb

knjiga sažetaka

- **glavne teme simpozija bile su:**

animalni modele za istraživanja bolesti i razvoj liječenja,
nove metode u istraživanju na laboratorijskim životinjama,
unaprjeđenje standarda za primjenu životinja u pokusu s
naglaskom na 3R načela i mnoge druge.

novi trendovi u istraživanjima, te različite zanimljive teme od
"A" (za Alzheimer) do "Z" (za zebrice) u radu s pokusnim
životinjama će nam dati podlogu za živu raspravu, priliku za
razmjenu rezultata, ideja i prijedloga, te podlogu za
kontinuirano stručno usavršavanje.

3. znanstveno-stručni simpozij Hrvatskog društva za znanost o laboratorijskim životinjama
i

2. zajednički skup CroLASA-e i SLAS-a
s međunarodnim sudjelovanjem
„Pokusne životinje u znanstvenim istraživanjima“

3rd Congress of Croatian Laboratory Animal Science Association (CroLASA) and
2nd joint Congress of CroLASA and Society for Laboratory Animals of Slovenia (SLAS)

Zagreb, 25. i 26. 10. 2018.

KNJIGA SAŽETAKA / BOOK OF ABSTRACTS

The image consists of two photographs of a workshop audience in an auditorium. The top photograph shows a group of people seated in rows of black chairs, facing a speaker on the left. The bottom photograph shows another view of the same or similar audience from a different angle.

radionica težine pokusa

- u sklopu simpozija edukacijsku radionicu „Workshop on the severity classification and reportig under EU directive 2010/63/EU“
- radionica je organizirana uz pomoć Ministarstva poljoprivrede, Odjela za dobrobit životinja, a vodili su je David Anderson i David Smith

promocija knjige

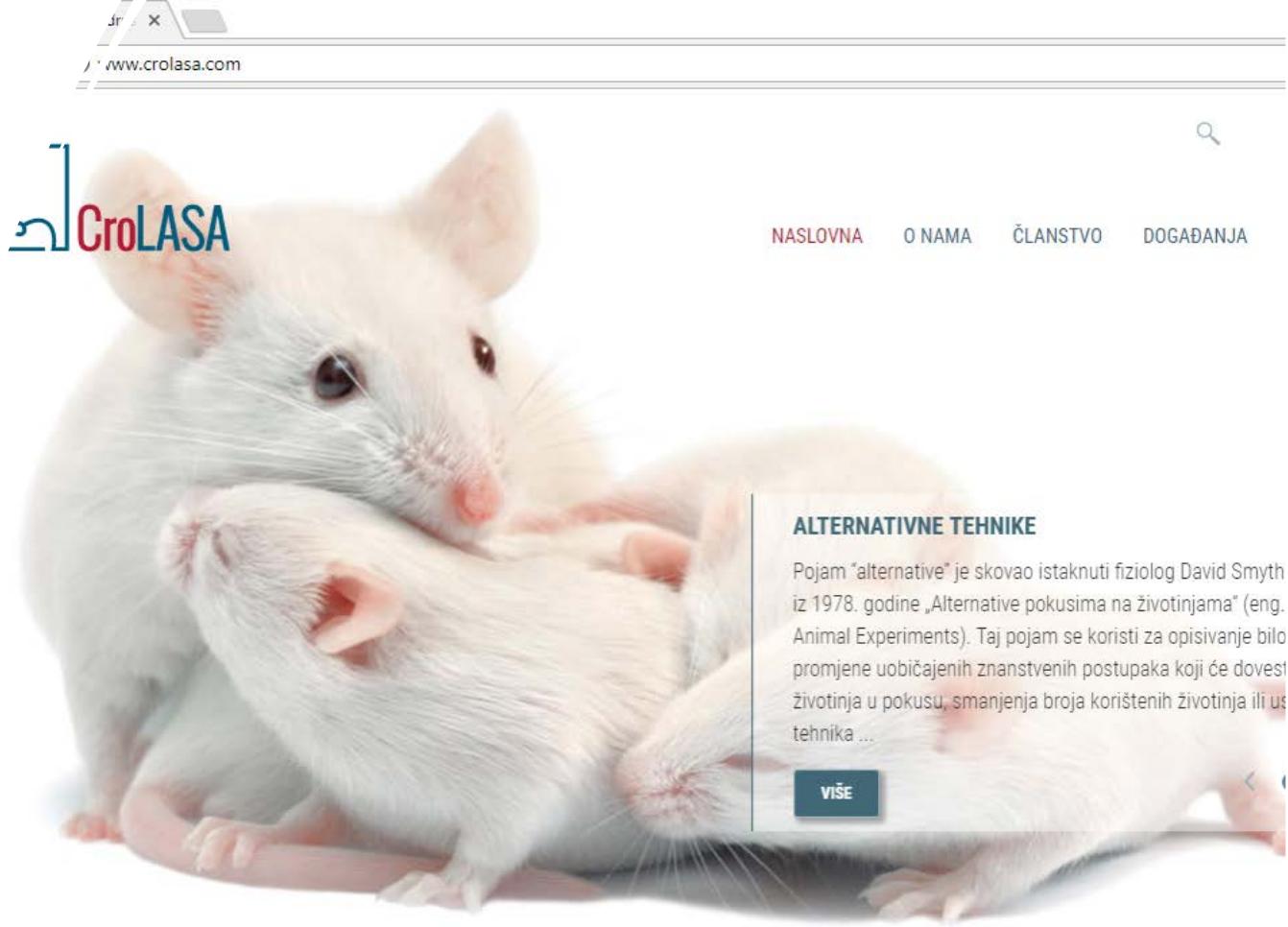
- „Uvod u znanost o laboratorijskim životinjama“ doc. dr. sc. Lidije Šuman, 13. lipnja 2018. godine na Institutu Ruđer Bošković
- 2018. godine u tiskanom izdanju objavila autorica uz sunakladništvo našeg Društva i financijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja RH

nova web stranica

---

www.crolasa.com

Prednosti članstva

Učlanjenjem u Društvo dobivate mogućnost stalne razmjene mišljenja i iskustava u području rada s laboratorijskim životinjama, usmjeravanja i unapređenja rada s laboratorijskim životinjama u skladu sa

CroLASA Tim

Hrvatsko društvo za znanost o laboratorijskim životinjama više od 35 godina okuplja znanstvenike i druge stručne djelatnike koji u svom radu koriste laboratorijske životinje. Trenutno broji 60-tak članova.

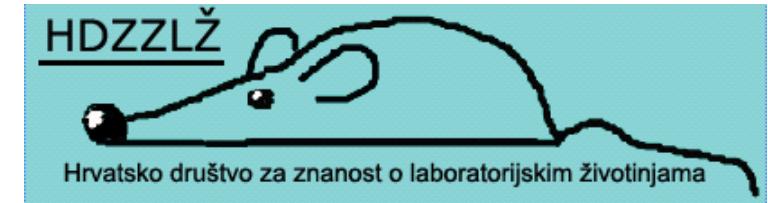
Djelatnost društva

CroLASA pruža stručnu pomoći u unapređenju s laboratorijskim životi ostvaruje organizacijom događanja (kongresa, savjetovanja, radionica

CroLASA logo

2002. - 2012.

2012. - 2017.

2017. - do danas

Vanja Kovačić, autor i dizajner novog vizualnog identiteta CroLASA

stručni skup za tehničare

„Edukacija stručnog i tehničkog osoblja koje radi s pokusnim životinjama“

18. listopada 2019. godine

Matica Hrvatska

Matice hrvatske 2/ Strossmayerov trg 4, Zagreb

- glavne teme skupa:
  - planiranje, uzgoj i selekcija životinja za testiranja,
  - unapređenje standarda u držanju laboratorijskih životinja, poticanje prirodnog ponašanja obogaćivanjem
  - okoliša, novi pristupi u rukovanju i obuzdavanju laboratorijskih životinja, prepoznavanje tjeskobe, stresa i boli, humane metode eutanazije, itd.
  - OKRUGLI STOL - „Gdje je Hrvatska u odnosu na EU u edukaciji veterinarskih tehničara i njegovatelja laboratorijskih životinja“

Društvo nastavlja svoju viziju

- cilj daljnog razvoja Društva je kontinuirana edukacija iz područja teorijske i praktične primjene suvremenih načela u planiranju i provođenju pokusa na laboratorijskim životinjama.
- Društvo kao i uvijek svojim radom teži diseminaciji suvremenih eksperimentalnih metoda istraživanja na laboratorijskim životinjama i propagiranju metoda koje se razviju s ciljem poštivanja 3R pristupa kako bi se broj životinja smanjio i kako bi se životinjski modeli zamjenili drugim metodama.

Hvala na pažnji